

EEN JAAR VOL VERANDERING

Jaarbeeld 2023

VOORWOORD

Nynke Scherpbier afdelingshoofd
Maria Hintzbergen manager bedrijfsvoering

Een jaar vol verandering

Met trots presenteren wij u het eerste jaarbeeld van de afdeling **Eerstelijngeneeskunde en Langdurige Zorg (ELZ)** in het UMCG. Een afdeling die zich kenmerkt door de blik naar buiten: hoe maken we het mogelijk dat mensen dicht bij huis goede zorg ontvangen en kunnen blijven ontvangen?

Samenwerken

We richten ons op huisartsgeneeskunde, verloskundige zorg en zorg voor ouderen. We focussen ons daarbij op onderwijs, opleiding en onderzoek en we hebben een academische huisartsenpraktijk. Dit alles kunnen we niet alleen. Daarom werken we samen in de wijken en verpleeghuizen, met partners van gemeentes tot ziekenhuizen. Ook maken we deel uit van allerlei netwerken in Noord-Nederland. Kortom, samenwerking staat elke dag hoog in het vaandel bij ELZ.

Ook binnen het UMCG werken we samen. Zo werd onze afdeling in 2023 onderdeel van het cluster *Prevention, Public Health and Primary Care*. Dit geeft nieuwe kansen om binnen ons ziekenhuis in samenhang oplossingen te zoeken voor de grote maatschappelijke uitdagingen op het vlak van zorg en preventie.

Collega's

Afgelopen jaar was op persoonlijk vlak voor velen van ons een intensieve periode. Een paar gebeurtenissen: Marjolein Berger ging met emeritaat en liet een bloeiende afdeling achter. Marco Blanker werd benoemd tot hoogleraar huisartsgeneeskunde en Ank de Jonge werd – naast in Amsterdam – ook in Groningen hoogleraar verloskundige zorg. Anita Wildeboer werd manager van de Academische Huisartsenpraktijk Groningen.

Tot ons verdriet overleed ons voormalig hoofd Huisartsopleiding Carolien van Leeuwen. Tineke Polman heeft dit van haar overgenomen, en na haar pensioen in 2024 zal Erik Teunissen het hoofd van de huisartsopleiding zijn.

Een afdeling als de onze floreert dankzij alle supergemotiveerde medewerkers en de banden die zij onderhouden met velen van u. Dank voor deze samenwerking. Wij bouwen daar graag op door!

Meer weten over onze afdeling?

[GA NAAR ONZE WEBSITE >](#)

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
INHOUDSOPGAVE	3
ONDERZOEK	4
HUISARTSGENEESKUNDE.....	5
<i>INTERVIEW LAURINE VAN DER WAL</i>	6
OUDERENGENEESKUNDE.....	7
VERLOSKUNDIGE WETENSCHAP.....	8
ONDERWIJS	9
STUDENTENONDERWIJS.....	10
<i>INTERVIEW VERA OTERMANN</i>	11

OPLEIDINGEN	12
HUISARTSOPLEIDING UMCG.....	13
OPLEIDING OUDERENGENEESKUNDE GRONINGEN.....	14
<i>INTERVIEW SUSAN DEELSTRA</i>	15
PATIËNTENZORG	16
ACADEMISCHE HUISARTSENPRAKTIJK GRONINGEN.....	17
NETWERKEN	18
ACADEMISCH HUISARTS ONTWIKKEL NETWERK (AHON).....	19
UNO-UMCG.....	20
BEDRIJFSVOERING	21
COLOFON	22

ONDERZOEK

Het onderzoek binnen de afdeling ELZ richt zich op drie thema's:

- **Huisartsgeneeskunde**
- **Ouderengeneeskunde**
- **Verloskundige Wetenschap**

Binnen deze thema's hebben we verschillende onderzoeksprogramma's, bijvoorbeeld over probleemgedrag bij dementie, oncologie in de huisartsenpraktijk en zorgethiek.

Kijk voor een volledig overzicht van ons onderzoek op onze research-pagina
[PRIMARY AND LONG-TERM CARE \(PLC\) >](#)

Prof. dr. Marco Blanker

Hoogleraar en hoofd onderzoek Huisartsgeneeskunde

HUISARTSGENEESKUNDE

Marjolein Berger droeg op 1 april 2023 de leiding over de vakgroep onderzoek huisartsgeneeskunde over aan Marco Blanker. Op haar afscheidssymposium – op de dag waarop Nynke Scherpbier haar oratie uitsprak – verzorgden meerdere collega's een mooie inkijk in de verschillende aspecten van de academische huisartsgeneeskunde waaraan Marjolein in de afgelopen jaren heeft gewerkt. Dit waren onder meer voordrachten in het kader van het regionale huisartsennetwerk en BIG-data, het onderzoeksdomein van de huisarts en de huisarts in het basisonderwijs en de opleiding. Marjolein sloot het symposium zelf af, onder andere met de presentatie van haar afscheidsboek.

Nieuwe leerstoel

Marco Blanker is per 1 juni benoemd als hoogleraar huisartsgeneeskunde, met de leeropdracht duurzame toegankelijkheid van eerstelijnszorg. Deze leerstoel is een nieuwe vaste leerstoel voor de afdeling en geeft een extra stimulans voor de vakgroep onderzoek huisartsgeneeskunde.

Aandachtsgebieden

Door het vertrek van universitair hoofddocent Daniëlle Jansen naar de Tweede Kamer zijn de aandachtsgebieden van de vakgroep opnieuw tegen het licht gehouden. Daniëlle was helaas niet vervangbaar, waarmee het onderzoek naar de organisatie van zorg voor kwetsbare kinderen stopte. In 2024 krijgen de onderzoeksgroepen verder vorm. Naast de onderzoeksgroepen *Oncology in Primary Care* en *Pelvic and Abdominal problems* krijgen eHealth en diagnostiek een duidelijkere plek.

Onderzoek huisartsgeneeskunde in 2023

- 52 publicaties
- 3 promoties
- 31 promovendi*

**inclusief promovendi andere steden, waarbij een van de senioren promotor is*

Meer weten over onze afdeling?

[GA NAAR DE WEBSITE >](#)

INTERVIEW

Laurine van der Wal

“Ik wil graag bezig blijven met wetenschap”

De 30-jarige Laurine van der Wal is aioto bij de Huisartsopleiding UMCG. Na haar afstuderen als basisarts werkte ze eerst in het ziekenhuis, in de psychiatrie en in een verpleeghuis. “De overgang naar de opleiding was daarom best wel wennen. Als basisarts werk je namelijk al heel zelfstandig. Als je dan in opleiding gaat, wordt opeens weer gekeken hoe je dingen doet.” Laurine heeft inmiddels ook al onderwijs gegeven aan haar mede-aiots over wetenschappelijk onderwijs. “Ik heb net wat meer te brengen op dat gebied, maar ik kan ook veel van hen leren. Ik krijg hele goede vragen van ze die me aan het denken zetten.”

Hartfunctie na borstkanker

Laurine gaat met haar promotieonderzoek verder waar een andere aioto is gestopt. Ze doet onderzoek naar de langetermijneffecten van de behandeling van borstkanker. De eerste periode was ze vooral bezig met regelwerk en het begeleiden van masterstudenten Geneeskunde. De vrouwen die jaren geleden hadden meegedaan aan het eerste onderzoek, moesten nu allemaal worden opgespoord en opnieuw worden uitgenodigd voor een echo. In de loop van volgend jaar hoopt Laurine alle data binnen te hebben. Ze heeft dan nog twee keer 8 maanden onderzoekstijd om zich hierover te buigen.

Belang van onderzoek

Het nieuwe hoofd van de onderzoeksvakgroep huisartsgeneeskunde Marco Blanker draagt volgens Laurine erg uit hoe belangrijk onderzoek is voor de toekomst van het huisartsvak. “Er gaat veel geld naar projecten in het ziekenhuis. Onderzoek in de huisartsgeneeskunde is minder populair, terwijl een groot deel van de zorg daar plaatsvindt. Ik vind het erg belangrijk dat Marco zich hier hard voor maakt, want het huisartsvak staat al onder druk. En dat is jammer, want door huisartsen blijft de zorg betaalbaar. Niet iedereen kan doorgestuurd worden naar het ziekenhuis.”

Met de patiënt

Laurine ziet het als taak van de huisarts om patiënten en hun families te leren kennen. “Zodat je ziet waar je op in kunt spelen. Als je echt een goede band hebt met een patiënt kan je een beter persoonlijk behandelplan opstellen. Dat maakt het vak leuker, want je kijkt samen met de patiënt

wat passende zorg is. Ik vind het heel goed om te zien dat basisartsen ook steeds meer aan de slag kunnen in een praktijk. Zo kunnen ze enthousiast worden gemaakt voor het vak, maar kunnen we ook goede zorg blijven leveren. Patiënten kunnen sneller terecht en zo blijven we toegankelijk.”

Blijven onderzoeken

De aioto-trajecten zouden beter gepromoot kunnen worden volgens Laurine. “Het is echt een kans om jezelf te ontwikkelen voordat je huisarts wordt. Ik kwam er zelf bij

toeval achter dat er een vacature was en had echt mazzel dat het zo'n leuk project was. Ik ben begonnen met anderhalf jaar onderzoek en in september 2023 gestart met de opleiding Huisartsgeneeskunde. De afwisseling van onderzoek doen en de Huisartsopleiding is erg leuk. Ik wil na mijn afstuderen sowieso aan de slag als huisarts en ik hoop dat er dan ruimte is om op een of andere manier bezig te blijven met wetenschap. En dan wel wetenschap gericht op huisartsen.”

Prof. dr. Sytse Zuidema | Waarnemend hoofd ELZ
Hoogleraar Ouderengeneeskunde en Dementie

OUDERENGENEESKUNDE

De sectie onderzoek ouderengeneeskunde doet onderzoek om de kwaliteit van de langdurige ouderenzorg te verbeteren, voor zowel cliënten thuis als in het verpleeghuis.

Speerpunten

Het onderzoek van de vakgroep richt zich op de volgende vijf kennisthema's:

- Probleemgedrag
- Zorgethiek
- Medicatieveiligheid
- Samenwerking in de eerste lijn
- Pijn, functioneren en welbevinden

Binnen deze kennisthema's lopen verschillende onderzoeken en promotietrajecten. De afdeling werkt daarbij nauw samen met zorgverleners en behandelaren uit de praktijk en een panel van cliëntvertegenwoordigers. Dit gebeurt onder andere in het Universitair Netwerk Ouderenzorg (UNO-UMCG), het samenwerkingsverband van het UMCG en twintig ouderenzorgorganisaties in Noord- en Oost-Nederland. Hierover leest u meer op pagina 18.

De sectie maakt ook deel uit van grotere nationale en internationale consortia, waaronder

- > **SPREAD+** (nationaal consortium over kwaliteit van leven bij dementie),
- > **RELOCARE** (nationaal consortium over de gevolgen van verhuizingen binnen de langdurige zorg) en
- > **MIDDEL** (Europees consortium over de effectiviteit van muziektherapie bij dementie).

Onderzoek Ouderengeneeskunde in 2023

- 14 publicaties
- 2 promoties 2e promotor
- 19 promovendi

Meer weten?

[GA NAAR ONZE WEBSITE >](#)
[OF NAAR DE WEBSITE VAN HET UNO-UMCG >](#)

Activiteiten

Het onderzoek ouderengeneeskunde ging in 2023 onder meer over:

- Delierherkenning in de eerste lijn, onder andere met behulp van een delierscreeningsinstrument voor de wijkverpleging.
- Gebruik en ruimte voor stoppen van preventieve cardiovasculair medicatie bij kwetsbare ouderen.
- Psychofarmacagebruik in het verpleeghuis en thuis, ook tijdens de COVID-pandemie.
- De effecten van muziektherapie en koorzingen op mensen met dementie.
- De oorzaken en impact van een crisissituatie bij thuiswonende ouderen, vaak een combinatie van medische en zorgproblemen.
- Ontwikkeling van de **PAIC15**, een observatie-instrument om pijn tijdig te signaleren bij mensen die zelf niet meer kunnen aangeven dat zij pijn hebben. Voor de PAIC15 is ook een gratis e-learning voor zorgmedewerkers beschikbaar. Doel daarvan is om kennis te delen en de implementatie van het instrument te stimuleren.

Prof. dr. Ank de Jonge

Hoogleraar Verloskundige Wetenschap

VERLOSKUNDIGE WETENSCHAP

Het afgelopen jaar heeft de vakgroep onderzoek Verloskundige Wetenschap zich verder gepositioneerd en de twee onderzoeklijnen verder ontwikkeld. De vakgroep stelt samenwerking centraal. Dit doen we met praktijkpartners uit de geboortezorg en het sociaal domein, én met wetenschappers en beleidsmakers binnen en buiten het UMCG. We zijn experts in zowel kwalitatief onderzoek, participatief actie-onderzoek en kwantitatief onderzoek.

Organisatie van verloskundige zorg

In de onderzoeklijn Organisatie van verloskundige zorg staan twee thema's centraal. Allereerst gaat het om het verbeteren van de toegankelijkheid van de geboortezorg voor zwangeren en vrouwen die recent bevallen zijn. Speciale aandacht is er voor vrouwen in kwetsbare omstandigheden, met name in Noord-Nederland.

Daarnaast werken we aan de duurzame inzetbaarheid van verloskundigen. Elke 5 jaar monitoren we hoe het gesteld is met het welzijn van verloskundigen. In september 2024 starten we ook een monitor naar het welzijn van beginnende verloskundigen. We gaan hen 5 jaar volgen, zodat we goed inzicht krijgen in hun welzijn en de keuzes die zij maken. Verder gaan we verdiepend onderzoek uitvoeren naar wat maakt dat deze groep graag blijft werken als verloskundige.

Impact van geboorte interventies

In de onderzoeklijn Impact van geboorte interventies is de verdere koppeling van registratiedata vanuit de geboortezorg met de huisartsen en GGZ opgestart. Deze toekomstige dataset maakt het mogelijk om gebeurtenissen tijdens de bevalling op te volgen op de maternale fysieke en mentale gezondheid. Ook evalueren we het economisch perspectief. Hiervoor analyseren we gestructureerde data en ongestructureerde data (notities) met geavanceerde statistiek en *artificial intelligence*. De resultaten zullen bijdragen aan het verbeteren van de geboortezorg.

Onderzoek Verloskundige Wetenschap in 2023

- 20 publicaties
- 1 promotie
- 10 promovendi
- 5 postdocs

De onderzoekers van de vakgroep Verloskundige Wetenschap verlenen naast hun werkzaamheden in (inter)nationale onderzoeksconsortia ook hun inbreng als commissielid. Dit doen ze onder meer bij het [Consortium Zwangerschap en Geboorte Noord-Nederland](#), lokale en provinciale coalities [Kansrijke Start](#). En op nationaal niveau bij de [Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen](#) en de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra ([NFU](#)).

Meer weten?

[GA NAAR ONZE WEBSITE >](#)

ONDERWIJS

Ongeveer twee derde van de geneeskundestudenten gaat later werken in het extramuraal werkveld, zoals Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde. Mooie vakken die veel mogelijkheden bieden en waar specialisten nodig zijn. De overige studenten, die intramuraal actief zijn, werken later samen met huisartsen en specialisten ouderengeneeskunde. Kennis van deze vakken is dan ook voor alle medisch studenten van belang.

Dr. Nicoline van den Broek
Hoofd Studentenonderwijs

STUDENTENONDERWIJS

De docenten van de sectie Studentenonderwijs verzorgen onderwijs voor studenten Geneeskunde in de bachelor- en masterfase. Hierbij vertegenwoordigen we de vakgroepen Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde. Ook nemen de verloskundigen van de afdeling deel.

Onderwijsweek

Samen met intramurale specialisten geven we in Oorzaken van Ziekten patiëntcolleges, ook wordt pathologie van een ziektebeeld verdiept en epidemiologische kennis overgedragen. Het klinisch redeneren sluit een onderwijsweek af. Wij verbinden tijdens onze colleges de opgedane kennis met andere onderwijsweken en zetten ook het patiëntperspectief in beleidskeuzes krachtig neer. Dat is de kracht van onze generalistische vakgebieden.

Competentieonderwijs

In het competentieonderwijs werken we mee aan de leerlijnen Professionele Ontwikkeling, Medische Communicatie en *Healthy Ageing*. Een belangrijke verandering is dat het aankomende extramurale coschap vanaf volgend jaar ook een verplicht coschap Ouderengeneeskunde heeft. Dan verblijven de studenten 3 maanden aaneengeschaald in het extramuraal veld.

Nieuwe plekken

Onze onderwijsmedewerkers besteden veel tijd om het coschap Huisartsgeneeskunde mogelijk te maken. Het is een flinke klus om collega's bereid te vinden om een coassistent te begeleiden in hun praktijk. Het werven van nieuwe plekken voor het aankomende coschap Ouderengeneeskunde is inmiddels ook een taak van onze ondersteunende staf.

Nieuwe docenten

In 2023 zijn maar liefst 4 nieuwe docenten begonnen. Zij willen allemaal, naast hun dagelijkse bezigheden als huisarts, een rolmodel zijn in het onderwijs en hun kennis en waarde van ons vak aan studenten overdragen.

Verder zijn de eerste stappen gezet voor een nieuw onderwijsproject, waarbij studenten interprofessioneel leren in de wijk. Hiervoor is een team van 3 docenten aan het werk. Samen met kunstenaars werken we aan innovatief onderwijs rondom Empathie waarin 2 modules zijn ontwikkeld. Ook lanceren we in 2024 een audiotour, waarbij studenten door het ziekenhuis dwalen, met in hun oortjes de ervaringen van een patiënt. We maakten al eerder met acteurs een film over empathie. Deze is inmiddels opgenomen in het leiderschapsprogramma van het UMCG.

Studentenonderwijs in 2023

Studie Geneeskunde

- 3-4% aandeel in onderwijs 1.400 bachelorstudenten
- 4-5% aandeel in onderwijs 1.400 masterstudenten
- 11 coaches competentieonderwijs en wetenschap voor 11 bachelor-groepen

Medewerkers

- 23 (gast)docenten
- 4 medewerkers ondersteuning

Opdrachten en stages

- 1 bachelor-project
- 45 huisartspraktijken met meerdere opleiders coschap Huisartsgeneeskunde
- 450 stageplaatsen Huisartsgeneeskunde bij 8 affiliërende ziekenhuizen
- 13 instellingen met meerdere opleiders coschap Ouderengeneeskunde
- 90 juniorcoschappen en 35 keuzecoschappen Ouderengeneeskunde
- 12 stages wetenschap
- 8 oudste coschappen Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde
- 36 deelnemers profileringsonderwijs

Meer weten?

[GA NAAR ONZE WEBSITE >](#)

“Ik zie het als sport om studenten in een paar weken te enthousiasmeren voor ons vak”

Vera Otermann (30 jaar) werkt 2 dagen in de week als huisarts in Groningen. Daarnaast werkt ze sinds november 2022 bij ELZ als docent Studentenonderwijs voor huisartsgeneeskunde en ouderengeneeskunde. Ze begeleidt onder andere studenten en geeft colleges en docentvaardigheidstrainingen. “Ik heb de afdeling echt goed leren kennen in 2023 en we kijken als vakgroep nu waar we meer kunnen doen. Ons aandeel in het curriculum van de Geneeskunde-studie is heel klein als je kijkt hoeveel studenten uiteindelijk de eerstelijns in gaan.”

Aangepast EMC

Vera is daarom blij dat het extramurale coschap (EMC) wordt gestart. Het wordt een twaalfweekse aaneengesloten periode en het coschap ouderengeneeskunde is een verplicht onderdeel daarvan. “We zetten het extramurale veld beter op de kaart bij studenten. Zo kunnen ze zien hoeveel we als huisarts eigenlijk doen en hoe weinig we doorsturen naar het ziekenhuis. Met het oog op de vergrijzing en toekomstgerichte zorg hebben we dat hard nodig.”

Huisarts en docent

Als aiós wist Vera al dat ze meer wilde doen dan huisarts worden. “Ik heb daarom tijdens de opleiding de differentiatie medisch onderwijs geven gevolgd. In die differentiatie geef je al onderwijs en dat vond ik erg leuk. Ik wil graag het vak aan de nieuwe generaties over dragen. Vooral omdat ik het vak zo mooi vind, maar ook met het oog op de tekorten is het erg belangrijk. Ik word erg enthousiast van de afwisseling: de combinatie tussen huisarts zijn en onderwijs geven. Ik kan dingen meenemen naar de huisartspraktijk en andersom. Die interactie is erg fijn.”

Levens redden

Niet alleen tijdens haar dagen als docent probeert ze Geneeskunde-studenten te winnen voor het vak. Ook in de huisartsenpraktijk maakt Vera zich daar hard voor. “Ik zie het wel als een sport om studenten in een paar weken met de gehele breedte kennis te laten maken en enthousiast te krijgen voor ons vak. Dat ze als ze na hun coschap weggaan bij onze praktijk zeggen dat het leuker was dan gedacht. Door zichtbaarder te zijn in de opleiding leren studenten ook meer over de eerstelijns zorg. En dat is nodig. Want als jonge mensen voor het begin van hun studie denken dat ze in een witte jas door het ziekenhuis gaan lopen en als *Grey's Anatomy* levens gaan redden, dan sta je als vakgebied al achter.”

Eigen verantwoordelijkheid

Passende en persoonsgerichte zorg is voor Vera erg vanzelfsprekend. “Niemand is hetzelfde en heeft dezelfde achtergrond en wensen. De uitkomst, bijvoorbeeld de keuze voor een behandeling, kan soms wel hetzelfde zijn. Maar met de ene patiënt maak je samen een keuze, de andere patiënt verwacht dat jij als dokter zegt wat er het beste kan gebeuren. Die nuances probeer ik ook tijdens mijn colleges te laten zien en te bediscussiëren met de studenten.”

Om in de toekomst aan de zorgvraag in de eerstelijns te kunnen voldoen, is volgens Vera naast een verandering binnen het curriculum ook een cultuurverandering nodig bij sommige generaties als het gaat om eigen verantwoordelijkheid. “Je hoeft niet overal de huisarts voor te bellen. Soms denk ik ook wel eens: hier had je – bij wijze van spreken – ook je moeder voor kunnen bellen. Het resulteert in een zorgvraag naar ons, waar wij niets mee kunnen, maar die wel tijd kost. De jonge dokters die wij opleiden kunnen dat straks zonder twijfel goed uitleggen aan hun generatiegenoten.”

OPLEIDINGEN

De afdeling Eerstelijnsgeneeskunde en Langdurige Zorg verzorgt naast het studentenonderwijs ook de 3-jarige opleidingen tot huisarts en specialist ouderengeneeskunde. Het is mogelijk om deze opleidingen te combineren met een promotieonderzoek. De afdeling verzorgt ook de kaderopleiding GGZ, voor huisartsen die zich gedurende twee jaar intensief willen verdiepen in inhoud en organisatie op het vlak van geestelijke gezondheidszorg.

Dr. Erik Teunissen

Hoofd Huisartsopleiding UMCG

HUISARTSOPLEIDING UMCG

Het nieuwe Landelijke OpleidingsPlan (LOP) en zelfsturend leren stonden in 2023 centraal bij de Huisartsopleiding UMCG. De projectgroep, onder leiding van Jet van Mensvoort, heeft vol energie alle docenten bijgeschoold om zelfsturend leren mogelijk te maken voor de groepen in jaar 1 en 2. Deze manier van leren geeft aios de mogelijkheid om de opleiding meer naar hun eigen wensen en behoeften in te vullen. Het nieuwe LOP trad in maart 2024 in werking.

Opleiding promoten

Niet alle opleidingsplekken zijn vorig jaar ingevuld, een trend die we helaas in heel Nederland zien. Daarom hebben we meer aandacht besteed aan het in contact komen met en het enthousiasmeren van masterstudenten en basisartsen. We hebben deelgenomen aan voorlichtingsactiviteiten en ook intensief samengewerkt met regionale huisartsenorganisaties om meer basisartsen als aios in de praktijk te laten werken. Daarnaast troffen we voorbereidingen voor een [interviewgroep](#) > voor aios Huisartsgeneeskunde in Groningen, Friesland en Drenthe. Deze interview is in april 2024 gestart.

Regionaal opleiden

Om aios de kans te geven een regio en de partners daar goed te leren kennen, is er het regionaal opleiden. De huisartsen in opleiding doen daarbij al hun stages in hetzelfde gebied. Zo bouwen ze aan hun netwerk, binnen en buiten het werk. Deze optie was al mogelijk in Zuidoost-Drenthe en in de gemeente Leeuwarden en omgeving. In september 2023 zijn daar ook de Noordoostpolder en Urk bijgekomen. De eerste aios is inmiddels in die regio aan de slag gegaan. Uiteindelijk hopen we met deze methode dat aios zich permanent in de regio willen vestigen.

Afscheid

Begin juli hebben we afscheid genomen van ons voormalig hoofd Carolien van Leeuwen. Met een delegatie hebben we haar toegezongen. Eind oktober is ze helaas overleden.

Huisartsopleiding UMCG in 2023

- 321 aios
- 416 huisartsopleiders
- 15 verplichte klinische stageplekken
- 22 GGZ-instellingen
- 25 instellingen voor chronisch complexe zorg
- 16 keuzestageplekken
- 45,69 fte
- 1 NHG Kaderopleiding Geestelijke Gezondheidszorg GGZ

Meer weten?

[GA NAAR ONZE WEBSITE >](#)

Dr. Coby Tibben

Hoofd Opleiding Ouderengeneeskunde Groningen

OPLEIDING OUDERENGENEESKUNDE GRONINGEN

Het specialisme ouderengeneeskunde heeft in de afgelopen jaren een volwaardige opleiding gekregen. Hier hebben we sinds de start in 2020 samen hard aan gewerkt. Naast deze doorontwikkeling en professionalisering zien we in 2023 ook een toename van het aantal aios. In september van dat jaar zijn maar liefst 18 mensen gestart met de opleiding. Dat brengt het totaal aantal aios op 39.

Afstuderen

Er was afgelopen jaar voor het eerst sprake van het aanbieden van onderwijs aan aios die langer doorgaan dan de reguliere 3 jaar, bijvoorbeeld door ziekte of zwangerschap. Dit vergde extra inzet en creativiteit van de betrokken docenten en de organisatie. Inmiddels hebben bijna alle aios van de eerste lichting de opleiding afgerond en zijn in de regio als specialist ouderengeneeskunde werkzaam. Dit jaar ontving de tiende aios sinds de start van de opleiding het certificaat: een feestelijk moment.

Blijven verbeteren

Terugkijkend op 2023 kunnen we als staf opnieuw zeer tevreden zijn. Het is gelukt om het ontwikkelde programma voor het 3e jaar van de opleiding tot specialist ouderengeneeskunde goed uit te voeren en af te ronden. Ook vulden we het onderwijsprogramma voor de 4de fase van de opleiding naar tevredenheid van de aios in. Er werd én wordt continu gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van de opleiding.

Met veel enthousiasme ontwikkelen wij de opleiding tot specialist ouderengeneeskunde in Groningen verder!

Opleiding Ouderengeneeskunde Groningen in 2023

- 39 aios
- 37 specialisten ouderengeneeskunde actief als opleider
- 19 stageopleiders

Meer weten?

[GA NAAR ONZE WEBSITE >](#)

INTERVIEW

Susan Deelstra

“Werken in de ouderengeneeskunde geeft me veel voldoening”

De 27-jarige Susan Deelstra is in september 2023 begonnen met de opleiding Ouderengeneeskunde Groningen. Met een dreumes thuis en een baby op komst, is ze drie dagen in het verpleeghuis te vinden en een dag bij de opleiding.

Susan twijfelde de afgelopen jaren of ze toch niet liever huisarts wilde worden. “In andere landen doet de huisarts de volledige ouderenzorg, maar in Nederland kunnen wij door de aanwezigheid van specialisten ouderengeneeskunde meer toegespitste zorg aan deze mensen geven. Ik heb namelijk intensief contact met mijn patiënten in het verpleeghuis van Tangenborgh in Emmen.” Dit gaf uiteindelijk voor Susan de doorslag in haar keuze voor een specialisatie. “Ik leer mijn bewoners persoonlijk kennen, omdat ik makkelijk even een praatje met iedereen maak als ik op een dementiehuiskamer kom. Verder is er intensief contact met het hele zorgteam. Samen kijken we hoe we onze bewoners zo goed mogelijk kunnen helpen, niet alleen op het medische vlak, maar ook met de focus op de mens zelf.”

Veel voldoening

Werken in de ouderengeneeskunde geeft Susan veel voldoening. “Niet alleen het medisch-inhoudelijke deel, maar vooral alles daarnaast, bijvoorbeeld als ik iemand weer even zie opleven na een gesprekje. Dat zijn de mooie momenten.” In het verpleeghuis is Susan alleen te herkennen aan haar stethoscoop. Een witte jas doet ze liever niet aan. “Die jas is te afstandelijk. Mijn patiënten wonen daar en ik kom als arts bij ze op bezoek. Het is niet andersom, waarbij je een arts in het ziekenhuis bezoekt. Ik vind het belangrijk om dicht bij de bewoners en hun families te staan.” Ook naar haar collega’s in het verpleeghuis probeert Susan goed toegankelijk te zijn. “Ik wil dat ze geen drempel hoeven te voelen om mij in te schakelen.”

Op een plek blijven

Continuïteit van zorg is belangrijk voor de aios. “In de ouderengeneeskunde zie je dat mensen vaak van baan wisselen. Ik wil echt lang op een plek blijven, om zo een band te kunnen opbouwen met patiënten en zorgmedewerkers. Ik wil mijn werk gewoon afmaken tot aan iemands overlijden. Met het oog op alle tekorten wil ik straks ook veel eerstelijnsconsulten gaan doen. Ik hoop dat er later, om toekomstbestendige zorg mogelijk te maken, spreekuren in de huisartsenpraktijken zijn door

een specialist ouderengeneeskunde. Hiervoor moeten er wel meer specialisten ouderengeneeskunde worden opgeleid.”

Manier van benaderen

Passende en persoonsgerichte zorg mogelijk maken, is een van de doelstellingen van de afdeling ELZ. Voor Susan betekent dat de persoon op één te zetten. “In het opnamegesprek vraag ik al naar iemands verleden. Als er wat medisch speelt, dan laat je de behandeling passen bij wat iemand wil of vroeger had gewild. Dat is vooral

belangrijk bij dementie of gedragsproblematiek. Je benadert iedereen op een andere manier.”

Susan hoopt na haar afstuderen als specialist ouderengeneeskunde bij een verpleeghuis in de omgeving van haar woonplaats Musselkanaal te gaan werken. “Het liefst met een dementie-afdeling. Daar haal ik het meeste voldoening uit. Ook hoop ik later wat met onderwijs te gaan doen. Maar ik ga me na mijn afstuderen eerst focussen op mijn gezin.”

PATIËNTENZORG

De Academische Huisartsenpraktijk Groningen is een moderne praktijk in het Universitair Medisch Centrum Groningen. Naast primaire taak als zorgverlener zijn de medewerkers betrokken bij diverse projecten en academische werkzaamheden. De huisartsen geven onderwijs en begeleiden studenten tijdens hun wetenschappelijk onderzoek, bachelor-thesis en profileringsonderzoek. Zo geven een aantal van onze artsen en een praktijkondersteuner somatiek (POH-S) introductie- en patiëntencolleges in de basisopleiding Geneeskunde. Daarnaast geven ze in het competentieonderwijs de colleges in de lijnen *Healthy Ageing* en *Wetenschappelijke vaardigheden*.

Dr. Anita Wildeboer

Manager Academische Huisartsenpraktijk Groningen

ACADEMISCHE HUISARTSENPRAKTIJK GRONINGEN

De Academische Huisartsenpraktijk Groningen (AHG) telt ruim 9.000 patiënten. Samen met alle collega's kijken we terug op een druk jaar met veel (mooie) uitdagingen.

Academische bijdrage

In 2023 heeft de praktijk deelgenomen aan diverse kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeken. Mooie voorbeelden hiervan zijn [OPERA](#) > (over het afbouwen van antidepressiva) en [SoDA](#) > (beweegprogramma voor patiënten na kanker).

De AHG vertegenwoordigt het leernetwerk van het project [DOEN!](#) > Het doel van dit project is betere samenwerking tussen betrokken zorgverleners bewerkstelligen zodat de zorg rondom seksualiteit, anticonceptie, kinderwens, (onbedoelde) zwangerschap en ouderschap aan mensen met een licht verstandelijke beperking en/of psychische kwetsbaarheid in de regio meer in samenhang geboden kan worden.

Verbeterprojecten

De AHG doet mee aan verschillende verbeterprojecten, waaronder [Meer Tijd Voor de Patiënt](#) > en het project Inventariseren chronische nierschade. Een nieuw leefstijlprogramma voor patiënten met diabetes mellitus is gestart. Onze praktijkverpleegkundigen en kaderarts-diabetes, een diëtiste en fysiotherapeut werken hieraan mee. Deelnemers krijgen informatie over diabetes en hoe zij hun bloedglucose door veranderingen in hun leefstijl kunnen beïnvloeden. Ze steunen elkaar door samen naar de supermarkt te gaan, te wandelen en te sporten.

Nieuwe spreekuren

De doktersassistentes hebben – in het kader van toekomstbestendige huisartsenzorg – twee nieuwe spreekuren geïmplementeerd. Het Spreekuur Ondersteuner Huisarts voor 15 veelvoorkomende semi-spoed klachten en het Vrouwenspreekuur. Voor de assistentes is het een

welkome afwisseling in hun werk en een mooie bijdrage aan hun professionele ontwikkeling. Ook bespaart het de huisarts veel tijd. Patiënten zijn tevreden over de snelheid waarmee ze terecht kunnen in de praktijk en worden deskundig geholpen.

Personeel en organisatie

Na de coronajaren bleek 2023 toch nog een jaar met hoog verzuim. Ook was er helaas sprake van verloop van personeel. Daar staat tegenover dat de praktijk een aantal nieuwe collega's heeft mogen verwelkomen.

Academische Huisartsenpraktijk Groningen in 2023

- 9.430 patiënten op 31-12-2023
- 5,47 contacten per patiënt (t.o.v. 4,62 in 2022)
- 1 coassistent
- 3 aios
- 2 doktersassistenten in opleiding

Meer weten?

[GA NAAR ONZE WEBSITE >](#)

NETWERKEN

Wetenschappelijke kennis en de praktijk komen samen bij het AHON en het UNO-UMCG. Via het academische netwerk AHON heeft de afdeling ELZ een relatie met huisartsen in Noord-Nederland. Onze sectie Ouderengeneeskunde vormt samen met een groot aantal ouderenzorgorganisaties het UNO-UMCG.

Drs. Nynke Schouwenaars
Coördinator AHON

ACADEMISCH HUISARTS ONTWIKKEL NETWERK (AHON)

In het Academisch Huisarts Ontwikkel Netwerk (AHON) werken huisartsen uit Noord- en Oost-Nederland samen met de afdeling ELZ. Het bijzondere aan dit netwerk is dat het een grote database heeft met registratiedata van huisartspraktijken. Daarmee is het én een betrouwbaar en verbindend platform voor de huisartsen in de regio met onze afdeling, én hebben de mensen bij AHON veel expertise van huisartsenregistratiedata. Zo werken we samen voor de huisarts van morgen.

Twee doelen

De doelen van het AHON zijn:

Vanuit ons netwerk verbinden en verbeteren

Dit doen we door gemeenschappelijke thema's op het terrein van onderwijs, opleiding en onderzoek projectmatig met de vier regionale huisartsbesturen op te pakken. Voorbeelden hiervan zijn het uitbreiden van het aantal stageplekken en regionaal opleiden van aios. Ook doen huisartsenpraktijken mee aan wetenschappelijk onderzoek.

Vanuit ons cohort data leveren met daarbij oog voor juist gebruik en toepassing

Er is veel kennis nodig voor het veilig beheren van routinezorgdata. Het juiste gebruik van data bewaken wij door bij de start van een onderzoeksproject voor de aanvragend onderzoeker(s) de data-infrastructuur in te richten en datamanagement te leveren tijdens een project. De juiste toepassing bewaken we ook. Het gebruiken van routinezorgdata voor onderzoek vraagt een vertaalslag. Wij weten hoe huisartsen registreren, en adviseren vervolgens onderzoekers daarover.

Netwerkbijeenkomst

In het voorjaar van 2023 hebben we een netwerkbijeenkomst georganiseerd met het thema 'Digitale innovaties; de praktijk & de wetenschap'. Tijdens deze bijeenkomst hebben we aan de hand van concrete voorbeelden besproken hoe sommige innovaties direct worden ingevoerd en hoe daar bij andere langdurig onderzoek aan vooraf gaat. Is het één beter dan het ander? Hoe word je als huisarts wijs uit het enorme aanbod? Hoe bepaal je wat 'goed' is? En hoe neem je de door jou geselecteerde eHealth-toepassing dan succesvol in gebruik in jouw praktijk?

AHON in 2023

- 301 deelnemende praktijken
 - » 270 praktijken nemen deel aan opleiden
 - » 32 praktijken nemen deel aan studentenonderwijs
 - » 78 praktijken nemen deel aan onderzoek als registratiepraktijk
- 445.000 deelnemende patiënten

Meer weten?

[GA NAAR ONZE WEBSITE >](#)

Katy van Hasselt

Netwerkmanager UNO-UMCG

UNO-UMCG

Het Universitair Netwerk Ouderenzorg UMCG is het samenwerkingsverband van het UMCG en twintig ouderenzorgorganisaties in Noord- en Oost-Nederland. Doel van het in 2014 opgerichte UNO-UMCG is om de kwaliteit van de ouderenzorg te verbeteren door gezamenlijk onderzoek te doen, kennis te delen en dit toe te passen in de praktijk.

Pijlers

We hebben de volgende pijlers:

- Wetenschappelijk onderzoek: probleem- en vraagstellingen vanuit de zorgpraktijk.
- Leren en ontwikkelen: kennis uit onderzoek praktisch beschikbaar maken voor mbo-, hbo- en wo-onderwijs.
- Implementeren en innoveren: zorgprofessionals adviseren over de implementatie van nieuwe (wetenschappelijke) kennis en inzichten.
- Cliëntparticipatie: een eigen panel dat bestaat uit vertegenwoordigers van cliëntenraden van aangesloten verpleeghuizen.

Activiteiten

Ons onderzoek richt zich op de kennisthema's Probleemgedrag, Zorgethiek, Medicatieveiligheid, Samenwerken in de 1e lijn en Pijn, functioneren en welbevinden. We deden in 2023 onder andere onderzoek naar:

- het zorg-ethische onderzoek Familieparticipatie, dat zich richt op wat moreel gepast is om te vragen van naasten,
- het onderzoek [MOOD-Sense](#) in samenwerking met de Hanze, waarin wordt gestreefd naar de toepassing van sensortechnologie om signalen van onbegrepen gedrag vroegtijdig te herkennen,
- en het onderzoek Morele stress bij zorgverleners in samenwerking met het Centrum voor Consultatie en Expertise, dat in beeld brengt welke morele dilemma's zorgverleners ervaren in de zorg voor ouderen in het verpleeghuis.

Op het gebied van kennisdeling en implementatie vonden diverse trainingen en scholingen plaats. Voor het implementeren van nieuwe kennis in het onderwijs zijn waardevolle contacten gelegd met [Stichting ConsortiumBO](#) en [ProvezMove](#).

UNO-UMCG in 2023

- 20 zorgorganisaties en het UMCG
- Ruim 55.000 bewoners in verpleeghuizen, woonzorgcentra en kleinschalige woonvoorzieningen
- Vijf kennisthema's en hiermee verbonden themagroepen

Impact case study

Om het effect van onze activiteiten inzichtelijk te maken, is in 2023 een eerste [impact case study](#) ontwikkeld. Dit is een verhalend artikel over hoe aandacht voor pijn – in de vorm van activiteiten op het gebied van onderzoek, kennisdeling en implementatie - de kwaliteit van leven van mensen met dementie kan verbeteren.

Meer weten?

[GA NAAR ONZE WEBSITE >](#)

BEDRIJFSVOERING

Maria Hintzbergen
Manager bedrijfsvoering

ACHTER DE SCHERMEN

Het team Bedrijfsvoering ondersteunt alle secties van de afdeling ELZ. Onze aandachtsgebieden zijn onder andere financieel beheer, P&C-cyclus, personele zaken, ICT, huisvesting en kwaliteit. Door de grote inzet van onze stafmedewerkers en de collega's van Financiën & Control is het gelukt om de inrichting van financiële rapportages en prognoses te verbeteren. Een belangrijke mijlpaal waar we erg trots op zijn. Dit draagt bij aan het op (financiële) koers blijven van de afdeling.

Leiderschapsprogramma

In 2023 zijn we gestart met een eigen intern leiderschapsprogramma dat bedoeld is om onze leidinggevenden praktische handvatten te geven bij het uitvoeren van hun werkzaamheden. Dit heeft onder andere geresulteerd in een handboek, e-learnings en een training om de kennis over het protocol Verminderde Inzetbaarheid op te frissen.

Hybride werken

De wijze waarop we met elkaar samenwerken is de afgelopen jaren, mede door de coronapandemie, erg veranderd. De inrichting van onze kantoren sluit hier niet meer goed op aan. Daarom is een werkgroep gestart om de afdeling geschikt te maken voor hybride werken, waarbij collega's deels op kantoor en gedeeltelijk vanuit huis werken. Er zijn al mooie stappen gezet. Zo kan iedereen nu op elke flexplek werken en zijn er afspraken gemaakt over het gebruik van de speciale bel- en Teamsplekken. Wanneer de noodzakelijke bouwkundige aanpassingen worden uitgevoerd, is afhankelijk van de UMCG-planning.

ELZ in 2023

- Totale omzet 14,9 miljoen euro (1e geldstroom O&O en Zorg)
- Lopende projecten 17,9 miljoen euro (57 projecten 2e-6e geldstroom)
- Waarvan afgerond in 2023 2,5 miljoen euro (12 projecten)

Aantal fte (betaalde aanstelling bij het UMCG)

- 1e geldstroom O&O en Zorg 104,3
- Projecten 23,7

- Aantal medewerkers 31-12-2023: 232

COLOFON

Eerstelijnsgeneeskunde en Langdurige Zorg

Jaarbeeld 2023

Heb je vragen of opmerkingen naar aanleiding van dit Jaarbeeld?

Mail naar huisartsgeneeskunde@umcg.nl >

Bezoekadres

Oostersingel | ingang 47 | gebouw 50
Groningen

Postadres

Huispostcode FA21
Postbus 196
9700 AD Groningen

[Website](#) >

Interviews en correcties

Henriëtte Klijnstra

Eindredactie

Wendy Dijkma

Fotografie

Henk Veenstra

Vormgeving

Jinx Design

